

IZLOŽBA

KULTURNI RAD U
NARODNO OSLOBODILAČKOM
RATU U HRVATSKOJ



KULTURNI RAD U NARODNOOSLOBODILAČKOM RATU U HRVATSKOJ

Prije rata napredni intelektualci i komunisti posvećivali su kulturi, kulturnom uzdizanju naroda i prosvjeti veliku pažnju. Djelujući u raznim kulturno-prosvjetnim i sportskim društvima pisanom riječju i djelom, unosili su misli slobode i borbe. U NOR-u od 1941 — 1945. god. u Hrvatskoj usporedno s pobjedama Narodnooslobodilačke vojske i razvojem Narodnooslobodilačkih odbora učinjen je veliki napor da kultura to oplemenjivanje duha i duše našeg naroda i naših boraca dobije neviđen zamah. U borbi s njemačko-nacističkim »Übermenschom« i domaćim petokolonašima razvijao se intenzivan stvaralački rad čiji je najuočljiviji rezultat bio: približavanje kulture narodu na fronti i u pozadini. Kulturni život razvijao se u svim oblicima: od borbe protiv analfabetizma, u vojsci i u narodu, do književnih ostvarenja, od najprimitivnije scenske improvizacije do značajnih rezultata kazališta narodnog oslobođenja, od početničkih zborova do pjevačkih zborova, koji su dostigli razinu umjetničkog stvaranja, od crteža naranog nevjestom rukom početnika do likovnog ostvarenja umjetnika.

Tako su naši narodi i naši borci u nizu pobjeda stekli još jednu pobjedu, pobjedu slobode duha, slobodu umjetnosti i kulture. Kongresi i konferencije kulturnih i javnih radnika, tehničke inteligencije, pravnika, medicinara ili sastanci i savjetovanja članova Agit-propa, NOO-a, JNOF-e i KPH bili su u stvari dogovori i razmjene iskustava o radu na preodgajanju naroda i ulozi naroda u svim vidovima revolucionarnih preobražaja koje je nosila revolucija.

Cilj organizatora izložbe bio je da prikaže kratak presjek kulturnih zbivanja u narodnooslobodilačkom ratu u Hrvatskoj. Tematski je izložena originalna partizanska tiskana građa, predmeti partizanskih tiskara, vojničke uniforme, oružje, kostimi kazališnih družina, lični predmeti i dokumenti.

Prof. LUCIJA BENYOVSKY



Fotomontaža partizanskog tiska i džepnih novina

»TO NISU DIVLJE HORDE, VEĆ ČVRSTO ORGANIZIRANE JEDINICE KOJE ŠTAMPAJU PO ŠUMAMA SVOJE VLASTITE NOVINE, KOJE PROIZVODE BOMBE I MUNICIJU. OSJEĆA SE ČVRSTA RUKA KOJA UJEDINJUJE OVE JEDINICE. TO JE REGULARAN RAT, SA JASNIM FRONTOM.«

(Telegram Stojana Pribičevića br. 5868 od 15. XII 1942.,
Nedjeljnom listu Hrvatskih ustaša u Njemačkoj, »Neue Ordnung«)

»VI KOJI STE ZNALI U KAMENU, U BOJI, TONU I RIJEČI I POKRETU
IZRAZITI SUDBINE TOLIKIH LJUDI I DIGNUTI GLAS PROTESTA SPRAM
DRUŠTVENE NEPRAVDE ZAR DA ŠUTITE DANAS NAD TOLIKIM ZLOČI-
NIMA, NAD TOLIKIM BEZDANIMA, ŠTO JE FAŠISTIČKI PROKLETNICI
NAPUNIŠE BRAČOM NAŠOM.«

(Citāt iz poziva na sudjelovanje na Kongresu kulturnih radnika
Hrvatske koji je održan 25. i 26. VI 1944. u Topuskom.)



Učesnici na Kongresu kulturnih radnika u Topuskom

»NARODNOOSLOBODILAČKI OD-
BORI ORGANIZIRAJU I PROVODE
PROSVJETNI RAD PREKO ŠKOLA,
ANALFABETSKIH TEČAJEVA I
PROSVJETNIH DRUŠTAVA.«

(Iz Okružnice CK KPH br. 4 od
6. XII 1941. godine)



S jednog od analfabetskih tečajeva
u Dalmaciji

Prva partizanska škola u selu
kraj Novog Vinodolskog





Kazališna grupa Oblasnog NOO-a Dalmacije. Izvedba »Matija Gubec«
u Hvaru. Scenu crtao Đuka Kavurić.

**»TREBA ŽIVJETI ŽIVOTOM SVOG DOBA.
TREBA STVARATI U DUHU SVOG DOBA.
SAVREMENI ŽIVOT PROŽET JE SOCIJALNIM
IDEJAMA I PITANJA KOLEKTIVA
SU DOMINANTNA.**

**UMJETNIK SE NE MOŽE OTETI HTIJEJIMA
NOVOGA DRUŠTVA I STAJATI IZVAN
KOLEKTIVA.**

**JER JE UMJETNOST IZRAZ NAZIRANJA SVIJETA
JER SU UMJETNOST I ŽIVOT JEDNO.«**

(Isječak iz kataloga »Zemlja« 1929. god.)

»UMJETNOST IMADE SVOJU SNAGU I SVOJ JEZIK, KOJI MOŽE PRODRIJETI SVUDA, PA I TAMO, KUDA OBIČNA RIJEČ ILI SLOVO NE MOGU I KOJIM ČESTO MOŽEMO KAZATI VIŠE NEGO OBIČNIM GOVOROM. ZATO JE UMJETNOST BILA ODUVIJEK ORUŽJE U BORBI ZA NAPREDAK ČOVJEČANSTVA.«

(Iz Zbornika, građe za kulturno-umjetničku propagandu, br. 1, veljača 1944. god.)

Dolazak zagrebačkih glumaca u Liku, travanj, 1942. godine





Priredba održana u Trogiru 1943. godine u čast
proslave Oktobarske revolucije

Organizacija izložbe:
MUZEJ REVOLUCIJE NARODA HRVATSKE
41000 ZAGREB, Trg Žrtava fašizma b. b.

Zamisao i postava izložbe:
prof. Lucija BENYOVSKY
arh. ĐUKA KAVURIĆ

Likovna oprema:
akad. slikar VANJA KAVURIĆ

Realizacija fotografija:
STANKO VRTOVEC
ZLATKO MOVRIN

Radove izveli:
DIMITRIJE GORJANC
FRANJO MIRTIL